

MTA doktori értekezés bírálólat

Vélemény Antoni Ferenc András "Neuropeptidek és mellékvese szteroid hormonok kölcsönhatásai az adrenokortikotropin elválasztás hipotalamikus szabályozásában". c. MTA doktori értekezéséről.

Antoni Ferenc az értekezés tézisformáját választotta, melyben a szerző 12 oldalban összefoglalja az eredményeit. Így az értekezés megegyezik az összefoglaló kislevelettel.

Az MTA Orvosi Tudományok Osztályának doktori szabályzata erre vonatkozóan a következőt írja: „A rövid értekezés kivételes forma. Az Orvostudományok Osztálya - a tudományos bizottságai előzetes állásfoglalásának figyelembevételével - dönt arról, hogy a kérelmező által már elért, általánosan elismert, kiemelkedő, nagy hatású tudományos teljesítmények (pl. életmű, tudományos alkotás) alapján a doktori eljárás lefolytatható-e rövid értekezés alapján. Az önálló könyvhöz és a rövid értekezéshez külön összefoglalót kell mellékelni.” Ezek alapján az Orvosi Osztály arra vonatkozóan minden bizonnyal engedélyt adott a jelöltnek, hogy az értekezés ezen ritka formáját választhassa.

A bírálónak ebben az esetben igen nehéz dolga van, hiszen nem egy egységes művet kell bírálnia, hanem egy életműből kiválogatott közleményeket füzérét. Jelen esetben a közlemények többsége igen rangos nemzetközi folyóiratokban jelent meg, melyekben a jelölt legtöbb esetben első vagy utolsó szerző. Antoni Ferenc a neuroendokrinológia nemzetközileg elismert szaktekintélye, a doktori fokozat megszerzéséhez szükséges publikációs feltételeknek messzemenőig megfelel.

A rövid értekezés pontokba szedve összegzi a jelölt 3 évtizedes munkáját a neuropeptidek és mellékvese szteroid hormonok kölcsönhatásaival kapcsolatban.

A tézisek felépítése:

A bevezetésben a jelölt röviden összefoglalja a munka előzményét és hátterét, majd ezt követően fejezetenként mutatja be a témákat. A pontokba szedett eredményösszegzés nagyon egyszerűen áttekinthető, és kiválóan összefoglalja a nagy volumenű munka lényegi részeit.

A tézisek utolsó fejezeteként (3. pont) a tudományos eredmények jelentőségét foglalja össze, mely kiválóan érzékelteti a munka távlati jelentőségét, az eredmények esetleges gyógyászati/klinikai felhasználását és összeveti a régebbi eredményeket a legújabb irodalmi adatokkal.

Formai észrevételek:

Az értekezés tézisei több formai hiányosságot, hibát illetve nehezen követhető formátumot tartalmaznak. Elsőként említeném a pontozás hibáját, hiszen a 2.1. fejezetet a 2.3. fejezet követi, amit megint egy 2.3. fejezet követ, így minden alpont is kétszer fordul elő. A befűzött közlemények nehezen kereshetők hozzá az adott alponthoz, hiszen az olvasónak egyesével kell megkeresnie, hogy éppen melyik közleményről van szó. A befűzött közleményeket célszerű lett volna a felhasznált saját irodalom számaival megegyező számokkal ellátni. Több magyartalan mondat fordul elő, vesszők, ékezetek sok helyen hiányoznak, a latin-magyar írásmód keverve fordul elő. Ezek részletes felsorolásától eltekintek.

Kérdéseim a következők:

1. Milyen adatokat ismer illetve mit gondol a jelölt a CRF rokon peptidjei (elsősorban az urokortinok) és az általa leírt jelenségek közötti kapcsolatról? Az AVP-hez hasonló hatások megfigyelhetők?
2. A birkában és macskában mért AVP szérumszintek nagyságrendi különbséget mutatnak a patkányban és emberben mérttől. Ennek mi lehet a magyarázata? Mint írja a jelölt, a nanomoláris nagyságrendben mért AVP szintek arra utalnak, hogy a hipofízis működését is befolyásolhatják. Lehetséges, hogy ennek emberben nincs ilyen szerepe egyáltalán, és mi lehet az ekkora különbségnek az oka? Más hormonoknál is megfigyelhető ekkora

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
Általános Orvostudományi Kar
Anatómiai Intézet

különbség emlősök között? Ha ekkora különbségek vannak emlősök között, akkor mennyiben lehet az állatkísérletes adatokból az emberben betöltött szerepekre következtetni?

3. Mennyiben igazolódnak a leírt eredmények az AVP deficiens egerekben leírt megfigyelésekkel? Vannak ilyen vizsgálatok?
4. A CRF-AVP kapcsolatában leírt megfigyelésekkel kapcsolatban vannak-e adatok nemi illetve életkori különbségekre vonatkozóan?
5. Ismert-e jelátviteli adat a tumoros vs. normál sejtekben a glukokortikoid gátlásban leírt különbségek tekintetében?

Összegezve a disszertáció igen értékes kutatásokat foglal össze, a kapott közlemények száma és minősége kiemelkedő. A felvetett kérdések csupán a megbeszélés és érdeklődés gyanánt születtek meg. Mindezek alapján javaslom az értekezés nyilvános vitára bocsájtását és sikeres védelem esetén az MTA doktora cím odaítélését messzemenően támogatom.

Pécs, 2013. március 25.

Reglődi Dóra

MTA doktora

egyetemi tanár

PTE ÁOK Anatómiai Intézet